

Katolikus Magyarok Vasárnapja, 1968. április 28./ Kerkayné Maczky Emese gyűjtése

ARCKÉPEK - A CSENDŐR

írta: Szépe László, rom. kat. pap

Amikor valami őszintén szépet szeretnék írni, olyankor irigylem a költőket, akik tudnak a szép szavakkal bánni. Így vagyok most is, amikor a nyugatos emigráció egyik markáns férfias egyéniségéről, a csendőrrel kellene az arcképet megrajzolni. Nincs a rokonságomban csendőr, nem is köt hozzájuk semmi érdek, csak az a tudat, hogy a csendőrség volt a magyar falu biztonságának, csendjének öre és ezt a feladatát mindig férfiasan, bátran teljesítette. És hozzátehetjük azt is, hogy a nyugatos emigráció csoportjai közül éppen a csendőrség volt az, amelyet a ránkerőszakolt új világ a leginkább igyekezett ferde színben bemutatni, sárba rántani. (Milyen fontos lenne, ha valaki a csendőr írók közül könyvben vagy cikksorozatban bemutatná a magyar csendőr nemes arcképét.)

Legelső találkozásom a magyar csendőrrel még gyermekkoromban volt, amikor a csehek megszállták a Felvidéket. Akkor már nem volt ott csendőr, csak az emléke. A mi kis szlovák falunkban nagyon jámbor, vallásos és szorgalmas nép lakott. Egy kis gyengéjük volt, hogy vasárnap délutánoként a kocsmában néha fejükbe szállt a nagyon erős borovicska és ilyenkor verekedés is volt. Már a cseh megszállás alatt történt, hogy egyik vasárnap szintén összekaptak és a kocsmáros áthívta a cseh őrséget, a csetniket, de a legények őt is az udvar porába fektették. Akkor a kocsmáros áthívta a másik csetniket is segítségül, de azt ajánlotta neki, hogy a tányérsapka helyett az őrszoba szekrényéből az ottmaradt kakastollas kalapot tegye a fejére. Amikor ezzel megjelent a kocsmában, a legények nyomban lehiggadtak és szép sorban leültek megint az asztal mellé. Hogy pontosan így történt-e, nem tudom, de így mesélték ezt Nagy Lévárd környékén abban az időben és minket, magyar gyerekeket büszkeség töltött el, hogy a magyar csendőr a legkülönb e nagyvilágon. Így olvastam aztán később egy őszinte német könyvben is, hogy a kanadai lovas csendőrség és a magyar csendőrség a világ legmegbízhatóbb és leghűségesebb rendfenntartója.

Az emigrációban több csendőrrel találkoztam. Mindegyik kivétel nélkül a jószándék, becsületesség példaképe volt. Bármelyikről megrajzolhatnánk a nemes arcképet. Példának azt veszem, akivel egyszer még az első emigrációs évben Attnangban, a karácsonyi láger-miséen találkoztam. Pista Bácsinak hívta mindenki, mert a gyerekek is így nevezték őt. Pedig még nem volt idős ember: felesége és saját apró gyermekei voltak még – odahaza. Mivel akkor csendőr nem mehetett haza, ő is ott maradt a lágerben és a tábor gyermekeit szerette és vigyázta. A felsőausztriai Attnang fontos vasúti gócpont volt és a háború utolsó hetében még porig bombázták, hogy aztán az “ami” csapatok bevonulása után megint gyorsan újraépítsék. A munka sürgős volt, nehéz volt, így az ottrekedt magyar katonaság és csendőrség vállalta az újjáépítést. (Ha valaki az itteni tehetősek közül látogató utazást tesz mostanában Ausztriában és Attnangon is átutazik, emelje meg a kalapját az állomáson, mert annak minden kőkockájához magyar katona és csendőr verejtékcsoppja tapad.) Pista Bácsi is ott dolgozott Attnangban, hogy megéljen, és hogy a munkában bánatát felejtse. Családja elszakadását, az egyedüllétet férfiasan viselte. Nekünk, gyengébbeknek gyakran könnybelábadt a szemünk, ha az otthonra gondoltunk, ő takarta a fájdalmat, mert az nem illett volna egy csendőrhöz. Egyszer láttam csak két könnycseppet csillogni a szemesarkában, amikor a barakkban a karácsonyi magyar misén az imát kezdtem az otthonmaradottakért...

Mindenkin segíteni akart. Mintha csak folytatni akarta volna azt a munkát, amit a magyar faluban abba hagyott: ami jószándékú feladata volt minden magyar csendőrnek: vigyázni a csendre, a rendre, és együttélni, együttérzeni a falu népével, hisz ő is egy test volt a testükből és egy vér a vérükből. Ott az atnangi karácsonyi mise után tette azt a megható dolgot, amit nehéz elfelejteni. Abban az időben egy szál ing tulajdonosa voltam magam is. Azt az egyet mosta ki az Édesanyám minden hét végére, hogy a láger-misékre tiszta legyen. Pista Bácsi látta, hogy az ing mindig ugyanaz, vagy máshogyan tudta meg, elég az hozzá, hogy a mise után egy kimosott, kivasalt csendőringet adott át karácsonyi ajándéknak. Később megtudtam, hogy neki is mindössze két inge volt ... Ki merné tagadni, hogy az emigrációnak is van hőskora és a nyomorúságban is lehet szépen gondolkozni és nemesen cselekedni?

Pista Bácsi nemes csendőri arcképéhez hozzátartozik még a végtelen becsületessége. A magyar csendőrök nagy része a falu fiatalságából rekrutálódott. A falusi ember tisztességéhez még hozzájött a katonai nevelés és a törvény iránti tisztelet is. Éppen az erkölcsi hozzáférhetetlenség tette a csendőrt az állam leghűbb őrének. Hogy egyik másik rendszer vagy klikk időközönként a saját kis politikai céljaira használta ki őt, ez nem az ő bűne volt, hanem az egész országé, mely engedte létezni az ilyen kilengéseket. Az emigrációban Pista Bácsinak is lehetősége lett volna rossz utakat járni anyagilag, erkölcsileg is. Ő megmaradt becsületesnek, hűségesnek.

Élete további menetéről, sorsáról már nem tudok. Amit ekkor tudtam róla és amit itt lejegyeztem, az méltóvá teszi őt arra, hogy példaképnek vegyük, amikor a hűséges becsületes magyar csendőr arcképét rajzoltuk.

Levelesláda

Irja: Szépe László *rh. pap.*

KAT-M. VASÁRNAPJA
1968 apr. 28.

ARCKÉPEK — A CSENDŐR

Amikor valami őszintén szépet szeretnék írni, olyankor irigylem a költőket, akik tudnak a szép szavakkal bánni. Így vagyok most is, amikor a nyugatos emigráció egyik markáns férfias egyéniségéről, a csendőrrel kellene az arcképet megrajzolni. Nincs a rokonságomban csendőr, nem is köt hozzájuk semmi érdek, csak az a tudat, hogy a csendőrség volt a magyar falu biztonságának, csendjének öre és ezt a feladatát mindig férfiasan, bátran teljesítette. És hozzátehetjük azt is, hogy a nyugatos emigráció csoportjai közül éppen a csendőrség volt az, amelyet a ránkerőszakolt új világ a leginkább igyekezett ferde színben bemutatni, sárba rántani. (Milyen fontos lenne, ha valaki a csendőr írók közül könyvben vagy cikksorozatban bemutatná a magyar csendőr nemes arcképét.)

Legelső találkozásom a magyar csendőrrel még gyermekkoromban volt, amikor a csehek megszállták a Felvidéket. Akkor már nem volt ott csendőr, csak az emléke. A mi kis szlovák falunkban nagyon jámbor, vallásos és szorgalmas nép lakott. Egy kis gyengéjük volt, hogy vasárnap délutánonkint a kocsmában néha fejükbe szállt a nagyon erős borovicska és ilyenkor verekedés is volt. Már a cseh megszállás alatt történt, hogy egyik vasárnap szintén összekaptak és a kocsmáros áthívta a cseh őrséget, a csetniket, de a legények őt is az udvar porába fektették. Akkor a kocsmáros áthívta a másik csetniket is segítségül, de azt ajánlotta neki, hogy a tányérsapka helyett az őrszoba szekrényéből az ottmaradt kakastollas kalapot tegye a fejére. Amikor ezzel megjelent a kocsmában, a legények nyomban lehiggadtak és szép sorban leültek megint az asztal mellé. Hogy pontosan így történt-e, nem tudom, de így mesélték ezt Nagy Lévárd környékén abban az időben és minket, magyar gyerekeket büszkeség töltött el, hogy a magyar csendőr a legkülönb e nagy világon. Így olvastam aztán később egy őszinte német könyvben is, hogy a kanadai lovas csendőrség és a magyar csendőrség a világ legmegbízhatóbb és leghűségesebb rendfenntartója.

Az emigrációban több csendőrrel találkoztam. Mindegyik kivétel nélkül a jószándék, becsületesség példaképe volt. Bármelyikről megrajzolhatnánk a nemes arcképet. Példának azt veszem, akivel egyszer még az első emigrációs évben Attnangban, a karácsonyi láger-miséen találkoztam. Pista Bácsinak hívta mindenki, mert a gyerekek is így nevezték őt. Pedig még nem volt idős ember; felesége és saját apró gyermekei voltak még — odahaza. Mivel akkor csendőr nem mehetett haza, ő is ott maradt a lágerben és a tábor gyermekeit szerette és vigyázta. A felsőausztriai Attnang fontos vasúti gócpont volt és a háboru

utolsó hetében még porig bombázták, hogy aztán az „ami” csapatok bevonulása után megint gyorsan újraépítsék. A munka sürgős volt, nehéz volt, így az ottrekedt magyar katonaság és csendőrség vállalta az újjáépítést. (Ha valaki az itteni tehetősek közül látogató utazást tesz mostanában Ausztriában és Attnangon is átutazik, emelje meg a kalapját az állomáson, mert annak minden kőköckájához magyar katona és csendőr verejtékcsöppje tapad.) Pista Bácsi is ott dolgozott Attnangban, hogy megéljen és hogy a munkában bánatát felejtse. Családja elszakadását, az egyedüllétet férfiasan viselte. Nekünk, gyengébbeknek gyakran könnybelábadt a szemünk, ha az otthonra gondoltunk, ő takarta a fájdalmat, mert az nem illett volna egy csendőrhöz. Egyszer láttam csak két könnycseppet csillogni a szemé sarkában, amikor a barakban a karácsonyi magyar misén az imát kezdem az otthonmaradottakért...

Mindenkin segíteni akart. Mintha csak folytatni akarta volna azt a munkát, amit a magyar faluban abba hagyott; ami jószándéku feladata volt minden magyar csendőrnek: vigyázni a csendre, rendre és együttélni, együttérzeni a falu népével, hisz ő is egy test volt a testükből és egy vér a vérükből. Ott az attnangi karácsonyi mise után tette azt a megható dolgot, amit nehéz elfelejteni. Abban az időben egy szál ing tulajdonosa voltam magam is. Azt az egyet mosta ki az Édesanyám minden hét végére, hogy a láger-misékre tiszta legyen. Pista Bácsi látta, hogy az ing mindig ugyanaz, vagy máshogyan tudta meg, elég az hozzá, hogy a mise után egy kimosott, kivasalt csendőringet adott át karácsonyi ajándéknak. Később megtudtam, hogy neki is midőssze két inge volt... Ki merné tagadni, hogy az emigrációnak is van hőskora és a nyomoruságban is lehet szépen gondolkodni és nemesen cselekedni?

Pista Bácsi nemes csendőri arcképéhez hozzátartozik még a végtelen becsületessége. A magyar csendőrök nagy része a falu fiatalságából rekrutálódott. A falusi ember tisztességéhez még hozzájött a katonai nevelés és a törvény iránti tisztelet is. Éppen az erkölcsi hozzáférhetetlenség tette a csendőrt az állam leghűbb örének. Hogy egyik-másik rendszer vagy klikk időközönként a saját kis politikai céljaira használta ki őt, ez nem az ő bűne volt, hanem az egész országé, mely engedte létezni az ilyen kilengéseket. Az emigrációban Pista Bácsinak is lehetősége lett volna rossz utakat járni anyagilag, erkölcsileg is. Ő megmaradt becsületesnek, hűségeseknek.

Élete további menetéről, sorsáról már nem tudok. Amit akkor tudtam róla és amit itt lejegyeztem, az méltóvá teszi őt arra, hogy példaképnek vegyük, amikor a hűség, becsületes magyar csendőr arcképét rajzoltuk.

Szépe László írta a csendőrök nemes arcképét. Pista Bácsi.